

Podróż i podróżowanie - cele podróży

- Wprowadzenie
- Film
- Multimedialne ćwiczenia interaktywne
- Podsumowanie
- Słowniczek
- Dla nauczyciela

Wprowadzenie

Ludzie niemal od zawsze przemieszczali się z miejsca na miejsce. Na przestrzeni wieków zmieniały się jednak sposób podróżowania, środki transportu i cele wyznaczane przez podróżników.

Dlaczego opuszczamy nasze domy, by wyruszyć do innych miejsc?

Już wiesz

Przed zapoznaniem się z e-materiałem powinieneś znać:

- definicję bloga internetowego;
- położenie kontynentów na mapie;
- najważniejsze odkrycia geograficzne;
- dawne i współczesne środki transportu.

Nauczysz się

- opiszysz najważniejszych polskich podróżników i ich dokonania;
- rozpoznasz cele podróży dawniej i dziś;
- wskażesz różnice między turystą a podróżnikiem;
- zdefiniujesz pojęcia: podróżnik, *turysta*, *podróż*, *turystyka*;
- stworzysz własny blog podróżniczy;
- wskażesz funkcje blogów podróżniczych;
- scharakteryzujesz dawnych i współczesnych podróżników oraz wskażesz różnice między nimi;
- podasz synonimy terminu *podróżnik*.

Film

Źródło: LEARNETIC SA, licencja: CC BY 2.0.

Multimedialne ćwiczenia interaktywne

Źródło: LEARNETIC SA, licencja: CC BY 2.0.

Podsumowanie

Ludzie podróżują od wieków. Nasi przodkowie przemieszczali się z miejsca na miejsce w poszukiwaniu warunków do osiedlenia się. Starożytni opuszczali domy, aby brać udział w wojnach, prowadzić handel lub odwiedzić miejsca święte. Z czasem w ludziach zaczęła wzrastać ciekawość świata, chęć poznania nowych terenów. Do historii przeszedł grecki podróżnik Herodot – zwany ojcem historii, kronikarz, geograf, etnograf, autor *Dziejów*, w których zapisał relacje z podróży m.in. po Grecji, Egipcie, Macedonii, Babilonii. Postęp techniczny, poszukiwanie nowych szlaków handlowych, chęć wzbogacenia się i ciekawość świata przyczyniły się w XVI w. do odkrycia nowych kontynentów i poszerzenia wiedzy o świecie. Cele podróży ludzi współczesnych nie zmieniły się, nadal jesteśmy ciekawi świata, pragniemy zabawy, wypoczynku, oddechu od codzienności. Łatwy dostęp do różnych środków transportu pozwolił, na przełomie XX i XXI w., na dynamiczny rozwój turystyki. Pojawiło się rozróżnienie między turystą, czyli tym, który bierze udział w zorganizowanych wyjazdach w celach rozrywkowych, a podróżnikiem – osobą samodzielnie organizującą wyjazd w celu poznania innych kultur. O wyprawach podróżników możemy przeczytać na blogach, w książkach podróżniczych i badaniach naukowych. Najślynniejsi polscy badacze i odkrywcy nowych terenów to np. badacz Australii, Paweł Edmund Strzelecki, badacz Antarktydy, Henryk Arctowski czy Benedykt Dybowski, badacz Syberii.

Ćwiczenie 1

Przeczytaj poniższe zdania i zaznacz, czy są one prawdziwe, czy fałszywe.

	Prawda	Falsz
Podróżowanie nie jest najważniejszą potrzebą człowieka.	☐	☐
Starożytni kupcy chętnie podróżowali po całym świecie.	☐	☐
Upowszechnienie lotnictwa spowodowało, że zaczęły powstawać biura podróży.	☐	☐

Źródło: LEARNETIC SA, licencja: CC BY 4.0.

Słowniczek

antropologia

(gr.anthropos – człowiek, logos – nauka) nauka o pochodzeniu człowieka, jego rozwoju oraz różnicach między osobami o różnych kolorach skóry

Benedykt Dybowski

polski przyrodnik, podróżnik, odkrywca i lekarz, badacz jeziora Bajkał, Dalekiego Wschodu i Kamczatki; w 1865 roku, jako zesłaniec na Syberii, badał w tamtym rejonie zwierzęta i roślinność, opisał wiele nieznanym współczesnym gatunków skorupiaków, mięczaków i ryb żyjących w Bajkale

blog

dziennik internetowy, zwykle z możliwością komentowania poszczególnych wpisów przez internautów

Bronisław Malinowski

etnolog i antropolog społeczny; w 1934 odbył kilkumiesięczną podróż naukową do Afryki Południowej i Afryki Wschodniej, a od 1938 r. przebywał w USA i prowadził badania wśród Indian Zapoteków w Meksyku; podczas dwuletniego pobytu na Wyspach Trobrianda, systematycznie gromadził i szczegółowo dokumentował fakty dotyczące funkcjonowania wybranych instytucji, np. wymiany, systemu prawnego i ekonomicznego, magii, związków pokrewieństwa

etnologia

(gr.ethnos – lud) nauka, której przedmiotem badań jest człowiek jako społeczny twórca kultury

Edmundo Guillen

peruwiański nauczyciel, prawnik, pisarz, podróżnik i odkrywca; w 1976 r. był organizatorem i uczestnikiem ekspedycji, w której uczestniczyli m.in. Tony Halik i Elżbieta Dzikowska; wyprawa pozwoliła potwierdzić lokalizację legendarnej stolicy Inków Vilcabamby

Elżbieta Dzikowska

historyk sztuki, znawczyni Chin, podróżniczka, reżyser i operator filmów dokumentalnych, autorka wielu książek, programów telewizyjnych, audycji radiowych, artykułów publicystycznych; wraz z partnerem Tonym Halikiem, zrealizowała dla Telewizji Polskiej około 300 filmów dokumentalnych ze wszystkich kontynentów oraz prowadziła popularny podróżniczy program telewizyjny *Pieprz i wanilia*

Henryk Arctowski

polski podróżnik, geofizyk i geograf, wybitny znawca krain polarnych; w latach 1897–99 w ramach wyprawy naukowej, prowadził na Antarktydzie badania: oceanu, klimatu, lodowców i budowy ziemi

Herodot

grecki podróżnik, historyk i kronikarz, żył w V w. p.n.e., przemierzył kolonie greckie w Azji Mniejszej, Fenicję, wybrzeża Morza Czarnego, Persję, Mezopotamię i Egipt, po osiedleniu się w Atenach poznał Peloponez, Macedonię i Trację oraz wybrał się do południowej Italii i na Sycylię; ślady z jego podróży odnajdziemy w dziele pt. *Dzieje*; zawdzięczamy mu termin historia (gr.historeo – dowiaduję się, badam)

Jacek Pałkiewicz

reporter, eksplorator, odkrywca źródła Amazonki, od 40 lat przemierza peryferie świata; od połowy lat 70. kierował wieloma ambitnymi wyprawami w poszukiwaniu osobliwości ginących cywilizacji, niezwykłych zjawisk i ludzi; przecierał szlaki na Borneo i Nowej Gwinei; jest weteranem Sahary, poznał najdalsze kresy Syberii

nomada

1. członek ludu, plemienia prowadzącego wędrowny tryb życia; koczownik; 2. przenośnie o kimś, kto często zmienia miejsce zamieszkania, pobytu; tułacz

Paweł Edmund Strzelecki

polski geolog, geograf i podróżnik, wybitny badacz Australii; był pierwszym Polakiem, który podjął indywidualną podróż naukową dookoła świata; podróżował po Ameryce Południowej, badał złoża mineralne w Brazylii; przemierzył Urugwaj, Argentynę i Chile, badał tereny Oceanii, Tahiti i Nowej Zelandii; w 1839r. dotarł do Australii, odkrył tam i zbadał najwyższe pasmo Wielkich Gór Wododziałowych – Góry Śnieżne, w latach 1840–42 prowadził badania naukowe na Tasmanii, w wyniku których odkrył pokłady węgla i niewielkie złoża złota

pielgrzym

osoba uczestnicząca w pielgrzymkach, podróżująca do miejsc świętych; pątnik

pielgrzymka

1. wędrówka do miejsc świętych lub ogół osób uczestniczących w takiej wędrówce; 2. żartobliwie o sporej grupie osób regularnie przychodzących w jakieś miejsce

podróż

przebywanie drogi do odległego miejsca; przemierzanie rozległych terenów; podróżowanie

podróżnik

osoba wędrująca, zwłaszcza pieszo; turysta, wędrownik, piechur, wędrowiec

Thomas Cook

założyciel pierwszego biura podróży, wykorzystując możliwości kolei, zorganizował pierwsze publiczne wycieczki, opracował też jedne z pierwszych przewodników turystycznych

Tony Halik

polski podróżnik, dziennikarz, pisarz, operator filmowy, fotograf, autor programów telewizyjnych o tematyce podróżniczej; w 1976 r. z E. Dzikowską i Edmundo Guillénem dotarli do legendarnej stolicy Inków – Vilcabamby

turysta

osoba uprawiająca turystykę, wędrująca, zwłaszcza pieszo; wędrowiec, podróżnik, piechur, wędrownik

turystyka

wszelkie formy zmiany miejsca pobytu, jeśli nie są związane z pracą zawodową lub zmianą miejsca zamieszkania, tak w kraju, jak i za granicą

Dla nauczyciela

Scenariusz

Autor

Learnetic

Temat zajęć

Podróż i podróżowanie - cele podróży

Grupa docelowa

Szkoła podstawowa, klasy VI-VII

Ogólny cel kształcenia

Zapoznanie ucznia z celami podróży w przeszłości i współcześnie. Zaznajomienie z najważniejszymi podróżnikami, odkrywcami i ich dokonaniem.

Kształtowane kompetencje kluczowe

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z dnia 18.12.2006r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie

- Porozumiewanie się w języku ojczystym
- Świadomość i ekspresja kulturalna

Cele (szczegółowe) operacyjne

Uczniowie:

- poznają najważniejszych polskich podróżników i ich dokonania;
- rozpoznają cele podróży dawniej i dziś;
- wskazują różnice między turystą a podróżnikiem;
- definiują pojęcia: podróżnik, turysta, podróż, turystyka;
- poznają budowę bloga podróżniczego;
- tworzą własny blog podróżniczy;
- wskazują funkcje blogów podróżniczych;
- charakteryzują dawnych i współczesnych podróżników oraz wykazują różnice między nimi;
- poznają synonimy terminu podróżnik;
- konstruują spójną logicznie wypowiedź na wskazany temat.

Metody/techniki kształcenia

- metoda asymilacji wiedzy – pokaz filmu, pogadanka, dyskusja
- metoda praktyczna – ćwiczenia interaktywne
- metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy – “burza mózgów”
- metoda twórcza – blog

Formy pracy

- zbiorowa
- grupowa
- indywidualna

Przebieg lekcji

Faza wprowadzająca

Nauczyciel pyta uczniów, czy lubią podróżować i dlaczego? Informuje, że podczas lekcji zastanowią się nad celami, jakie przyświecały zarówno dawnym, jak i współczesnym podróżnikom.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie wraz z nauczycielem oglądają film *Podróż i podróżowanie - cele podróży*. Nauczyciel przerywa po pytaniach: *Na ile, waszym zdaniem, motywacje współczesnych podróżników różnią się od tych sprzed wieków? Może dostrzegacie też inne powody dzisiejszych wypraw?* Uczniowie rozwiązują ćwiczenia interaktywne nr 1 i 2, które mają im pomóc w dyskusji nad zadaniem w filmie pytaniem. Podczas rozmowy uczniowie powinni zwrócić uwagę na podobieństwo dawnych i współczesnych celów podróży (handel, wojny, pielgrzymki, edukacja, ciekawość świata, wydanie książki podróżniczej), ale i na przemianę środków prowadzących do ich osiągnięcia (np. inne środki transportu), bezpieczeństwo. Wskazują też te cele, które już nie występują lub pojawiły się dopiero współcześnie. Podają również inne cele podróży (np. zdrowotne – wyjazdy do sanatoriów, dawniej do wód, podróż poślubna).
2. Nauczyciel wyświetla dalszą część filmu. Zatrzymuje po pytaniu: *Wolisz być turystą czy podróżnikiem?* Uczniowie rozwiązują ćwiczenia interaktywne nr 3 i 4. Następnie odpowiadają na postawione w filmie pytanie, argumentując swoją decyzję (wymieniają dobre i złe strony bycia turystą lub podróżnikiem). Dyskutują, czy słuszne jest negatywne postrzeganie sposobu podróżowania turysty.
3. Nauczyciel prosi uczniów o wymienienie synonimów słowa *podróżnik* i zapisanie ich na tablicy. Uczniowie zaglądają do internetowego lub papierowego *Słownika synonimów*, by uzupełnić listę. Szukają definicji tych określeń, które nie są im znane. Następnie nauczyciel przytacza myśl Juliana Tuwima: *Włóczęga: człowiek, który nazwałby się turystą, gdyby miał pieniądze* i pyta uczniów, jak rozumieją to zdanie. Następnie uczniowie samodzielnie wykonują ćwiczenie interaktywne nr 5 i omawiają odpowiedzi z nauczycielem.
4. Nauczyciel wyświetla dalszą część filmu. Po zakończonej projekcji uczniowie rozwiązują ćwiczenia interaktywne 6 i 7. Odpowiedzi omawiają wspólnie z nauczycielem.
5. Nauczyciel inicjuje dyskusję na temat, czy są jeszcze podróżnicy na miarę omówionych w filmie odkrywców? Czym współcześni podróżnicy różnią się od swoich poprzedników (uczniowie zwracają uwagę na, np. dokonywanie odkryć, rodzaje środków transportu, cele)? Przygotowując się do dyskusji, wyszukują w internecie informacje o współczesnych podróżnikach i wykorzystują je w trakcie dyskusji.
6. Nauczyciel dzieli uczniów na kilkusobowe zespoły. Poleca im zaprojektowanie bloga podróżniczego, na którym opublikują relację z wymyślonej lub prawdziwej podróży. Powinna się w niej znaleźć informacja o motywie podróży, miejscu, opis wrażeń, zachęta do odwiedzenia miejsca. Przed przystąpieniem do

pracy uczniowie oglądają wybrany blog podróżniczy, omawiają jego elementy i rozwiązują ćwiczenie interaktywne nr 8, 9 i 10. Na koniec prezentują swojego bloga.

7. Nauczyciel inicjuje dyskusję wokół pytania: jakie granice przekracza się przy przekraczaniu granic?

Faza podsumowująca

1. W ramach podsumowania nauczyciel podaje typy podróży, a uczniowie określają ich cel, np. podróż poślubna, podróż biznesowa, pielgrzymka, wczasy, wyjazd do sanatorium, emigracja.

Praca domowa

1. Na podstawie artykułu *Wędrowcy - raport o współczesnych nomadach*

<http://hatajska.com/2017/02/02/wedrowcy-raport-o-wspolczesnych-nomadach/> oraz infografiki

https://prowly-uploads.s3.amazonaws.com/uploads/2268/assets/15062/large_infografika-Nomadzi.jpg

napisz, czym różnią się współcześni nomadzi od swoich poprzedników, a co ich z nimi łączy. Skup się szczególnie na celu, jaki im przyświeca.

Metryczka

Tytuł

Podróż i podróżowanie – cele podróży

Temat lekcji z e-podręcznika, do którego e-materiał się odnosi

„Wszędzie dobrze, ale w domu najlepiej” – podróże bliskie i dalekie

Przedmiot

Język polski

Etap edukacyjny

II/szkoła podstawowa

Nowa podstawa programowa

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

4) rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcje;

8) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;

9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji;

10) wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze;

11) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny;

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego;

2) porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;

4) dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa;

5) rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł, felieton i określa ich podstawowe cechy;

6) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury;

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

1) dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy); rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście;

2) rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, rodzaje nazw miejscowych, używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców;

6) rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu;

7) rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

2) poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne;

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;

2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi;

redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;

7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

8) rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych, określa ich funkcję;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

3) formułuje pytania do tekstu;

IV. Samokształcenie. Uczeń:

1) rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji;

8) rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

Kompetencje kluczowe

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z dnia 18.12.2006r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie

- Porozumiewanie się w języku ojczystym
- Umiejętność uczenia się

Cele edukacyjne zgodne z etapem kształcenia

Uczniowie:

- poznają najważniejszych polskich podróżników i ich dokonania;
- rozpoznają cele podróży dawniej i dziś;
- wskazują różnice między turystą a podróżnikiem;
- definiują pojęcia: podróżnik, turysta, podróż, turystyka;
- poznają budowę bloga podróżniczego;
- tworzą własny blog podróżniczy;
- wskazują funkcje blogów podróżniczych;
- charakteryzują dawnych i współczesnych podróżników oraz wykazują różnice między nimi;
- poznają synonimy terminu podróżnik;
- konstruują spójną logicznie wypowiedź na wskazany temat.

Powiązanie z e-podręcznikiem

<http://www.epodreczniki.pl/reader/c/131144/v/44/t/student-canon/m/j00000000WB1v50>